

Försvarsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndspflicht för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och 1 § i förköpslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndspflicht för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och 1 § i förköpslagen (RP 222/2022 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- åtgärdsmotion AM 121/2022 rd Minna Reijonen saf. Åtgärdsmotion om att överföra ägandet av fastigheter som ägs av ryssar till finska staten.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- försvarsminister Antti Kaikkonen, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Anu Sallinen, försvarsministeriet
- regeringssekreterare Joonas Lapinlampi, försvarsministeriet
- äldre justitieombudsmannasekreterare Kristian Holman, riksdagens justitieombudsmans kansli
- ledande sakkunnig Teija Pellikainen, statsrådets kansli
- biträdande avdelningschef Mikko Kivikoski, utrikesministeriet
- lagstiftningsråd Jari Salila, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Juha Vehmaskoski, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Jarmo Huotari, finansministeriet
- överinspektör Lotta Järvinen, centralkriminalpolisen
- gränsbevakningsöverinspektör Reijo Lahtinen, Gränsbevakningsväsendet
- överinspektör Markku Saarikannas, skyddspolisen
- militärjurist Marika Järvenpää, Huvudstaben
- överstelöjtnant Antti Hauvala, Huvudstaben
- allmän sekreterare Christian Perheentupa, Säkerhetskommittén
- lantmäteriråd Markku Markkula, Lantmäteriverket.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Forststyrelsen
- Försörjningsberedskapscentralen
- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om tillståndspflicht för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och förköpslagen ändras. I lagen om tillståndspflicht för vissa fastighetsförvärv föreslås det preciseringar i bestämmelserna om tillämpningsområde, bestämmelserna om skyldigheten för personer som saknar medborgarskap eller med okänt medborgarskap att ansöka om tillstånd och bestämmelserna om befrielse från skyldigheten att ansöka om tillstånd.

Det föreslås att paragrafen om ansökan om tillstånd preciseras genom att det till paragrafen fogas en bestämmelse om skyldighet för sökanden att medverka till utredningen av ärendet vid äventyr att ett avslagsbeslut annars meddelas. Förutom när förutsättningar för beviljande av tillstånd saknas ska försvarsministeriet kunna meddela ett avslagsbeslut i ärendet också om det är uppenbart att den fastighet som förvärvas inte lämpar sig för det ändamål som angetts i ansökan. Försvarsministeriet ska kunna avslå ansökan om tillstånd också om fastigheten förvärvas av en person som har fått ett utvisningsbeslut och som vistas olagligt i landet. Försvarsministeriet ska enligt förslaget dessutom få rätt att utreda finansieringen av fastighetsförvärvet och finansieringens ursprung. Bestämmelsen om ersättning för kostnader föreslås bli preciserad. Försvarsministeriets rätt att få information föreslås bli preciserad och utvidgad. Tiden för vidareöverlåtelse av en fastighet i situationer där tillstånd inte beviljas eller tillstånd inte har sökts inom utsatt tid ska förkortas från ett år till sex månader. Det föreslås att förutsättningarna för beviljande av tillstånd kompletteras med att förvärvet inte får hota den nationella säkerheten.

Enligt förslaget ska lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden preciseras genom att statens förköpsrätt ges företräde i förhållande till kommunens förköpsrätt i de situationer som avses i lagen. Vidare ska staten ha förköpsrätt vid fastighetsköp, om det behövs för att säkerställa den nationella säkerheten. Förköpsrättens regionala tillämpningsområde förenhetligas. Det föreslås en skyldighet för försvarsministeriet och inrikesministeriet att begära utlåtande om behovet av att utnyttja förköpsrätten. Tidsfristen på tre månader för beslutet om utnyttjande av statens förköpsrätt ska förlängas till fyra månader. Dessutom ska försvarsministeriets, inrikesministeriets och finansministeriets rätt att få information preciseras och utvidgas.

Vidare föreslås det att det till förköpslagen fogas en informativ hänvisning till lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 121/2022 rd föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att främja att fastigheter som ägs av ryssar överförs till finska staten.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

(1) I regeringsprogrammet för 2015–2019 fanns ett mål om att reformera de lagar som reglerar markanvändning och planering och utlänningars fastighetsköp, samt att stärka tillsynen över fastighetsinnehav genom bestämmelser om statens förköpsrätt och genom stiftandet av en ny inlösningslag med ett mer omfattande tillämpningsområde. Lagpaketet godkändes den 29 mars 2019 och de lagar som ingick i det trädde i kraft den 1 januari 2020. Genom lagarna förbättrades myndigheternas möjligheter att övervaka fastighetsinnehav i Finland.

(2) Försvarsutskottet påpekade i sitt betänkande (FsUB 6/2018 rd – RP 253/2018 rd) om regeringens proposition att man bör göra en helhetsbedömning av de nya bestämmelserna inom två år från det att lagarna trätt i kraft. Försvarsutskottet föreslog att försvarsministeriet lämnar en utredning om saken till utskottet före utgången av 2021. I utredningen skulle man koncentrera sig på lagens funktion ur olika synvinklar och även lyfta fram eventuella ändringsbehov. Denna utredning lämnades till försvarsutskottet den 14 december 2021.

(3) I utredningen konstaterades att lagen avsevärt har förbättrat myndigheternas lägesbild av sådant fastighetsinnehav där ägaren kommer från ett land utanför EU/EES-området. Lagen har skapat möjligheter att ingripa i sådant fastighetsinnehav som äventyrar Finlands säkerhet. I utredningen lyftes också fram sådana behov av att utveckla laghelheten, som identifierats under tillämpningstiden. Försvarsutskottet lämnade sitt utlåtande om utredningen den 16 februari 2022 (FsUU 1/2022 rd), och i utlåtandet gavs ett starkt stöd för att inleda beredningen av en regeringsproposition.

(4) Försvarsministeriet tillsatte den 2 maj 2022 en arbetsgrupp för att utreda behovet av att utveckla lagstiftningen om övervakning av fastighetsinnehav och bereda ett förslag till en reform av lagstiftningen. I arbetsgruppen ingick förutom företrädare för försvarsministeriet också företrädare för justitieministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Försörjningsberedskapscentralen, centralkriminalpolisen, Lantmäteriverket, huvudstaben, Gränsbevakningsväsendet, Senatfastigheter och skyddspolisen. Arbetsgruppen överlämnade sitt enhälliga betänkande till försvarsministeriet den 23 juni 2022.

(5) Arbetsgruppens utkast till regeringsproposition var på remiss mellan den 23 juni och den 29 juli 2022 i tjänsten utlåtande.fi och den fortsatta beredningen har utförts som tjänsteuppdrag vid försvarsministeriet. Utlåtanden begärdes från ministerierna, från dem som var företrädare i arbetsgruppen och från andra väsentliga myndigheter. Propositionens mål ansågs vara motiverade och värda att understöda (RP 222/2022 rd, s. 17). De föreslagna ändringarna i tillståndslagen understöddes, och särskilt ändringarnas inverkan på lagens tillämpningsområde ansågs förtydligande.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

En utvidgning av lagens tillämpningsområde till att omfatta situationer som äventyrar den nationella säkerheten ansågs i stor utsträckning motiverad. Även den föreslagna utvidgningen av försvarsministeriets rätt att få information understöddes.

(6) Arbetsgruppen diskuterade också andra möjliga lagstiftningsmetoder för övervakning av fastighetsinnehav, men med beaktande av arbetsgruppens uppdrag och tidsfrist togs dessa inte in i arbetsgruppens betänkande, utan det föreslogs att de utreds senare. En fortsatt utredning har inletts och den genomförs i två delar. En utredning om begränsning av och/eller förbud mot ryska medborgares och ryska aktörers fastighetsaffärer lämnas senast den 19 december 2022. Den andra utredningen som gäller eventuella andra utvecklingsområden i fråga om övervakning av fastighetshandeln lämnas senast den 28 februari 2023. Efter att utredningarna lämnats inleds separata lagstiftningsprojekt, såvida det som ett resultat av utredningarna anses ändamålsenligt att bereda regeringspropositioner.

(7) I den nu aktuella regeringspropositionen (RP 222/2022 rd) föreslås att lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och förköpslagen ändras. I lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv föreslås det preciseringar i bestämmelserna om tillämpningsområde, bestämmelserna om skyldigheten för personer som saknar medborgarskap eller med okänt medborgarskap att ansöka om tillstånd och bestämmelserna om befrielse från skyldigheten att ansöka om tillstånd.

(8) Enligt utredning till utskottet är syftet med lagförslagen att förbättra de befintliga bestämmelsernas funktion så att de bättre motsvarar de ursprungliga målen för lagarna, samt att förutse framtida lagstiftningsbehov. Dessutom är syftet att förtydliga köparnas rättigheter och skyldigheter.

(9) Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023. De förslag som ingår i propositionen har inga konsekvenser för statsbudgeten. Sammantaget sett tillstyrker försvarsutskottet lagförslagen i propositionen, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Definitionen av nationell säkerhet

(10) Utskottet noterar att det inte har fastställts någon entydig definition av nationell säkerhet. Begreppet nationell säkerhet hade inte definierats närmare i lagstiftningen eller lagberedningsmaterialet före den lagstiftningshelhet om civil och militär underrättelseverksamhet som utfärdades 2017 (RP 198/2017 rd, RP 199/2017 rd, RP 202/2017 rd, RP 203/2017 rd). Definitionen av nationell säkerhet granskas också i motiven till den nu aktuella propositionen (s. 28).

(11) I 10 § i grundlagen finns bestämmelser om skyddet för privatlivet. Enligt de förarbeten till grundlagen (RP 198/2017 rd) som gjordes i samband med ändringen av paragrafen har staterna en tämligen bred prövningsmarginal i fråga om vilken typ av verksamhet de anser äventyra den nationella säkerheten. Europadomstolens rättspraxis i frågan är densamma: begreppet nationell säkerhet ska i första hand preciseras utifrån nationell praxis (RP 222/2022 rd, s. 28).

(12) Utskottet anser att nationell säkerhet är ett mångfasetterat begrepp som bygger på nationens säkerhet och existens. Centrala med tanke på den nationella säkerheten är sådana grundläggande samhällsfunktioner som, ifall de störs eller lamslås, i sista hand kan orsaka allvarlig fara för

Betänkande FsUB 6/2022 rd

människors liv eller hälsa. Sådana är till exempel el-, data- och trafiknät eller funktioner som upprätthåller livsmedels- och läkemedelsförsörjningen eller den nationella försörjningsberedskapen.

(13) Den nationella säkerheten kan också hotas av utnyttjande som gäller kritisk infrastruktur och ägarförhållandena i anslutning till markområden i en krissituation. Dessutom kan öppenheten i fråga om information som anknyter till digitaliseringen ha överraskande negativa konsekvenser för samhället, om till exempel information om försvaret på detta sätt blir tillgänglig för alla (se FsUU 9/2022 rd). Med avseende på det som anges ovan påpekar utskottet att fenomen som hotar den nationella säkerheten är komplexa och omfattande. Utskottet anser att det krävs en så bred definition av den nationella säkerheten som möjligt för att de möjligheter lagstiftningen ger ska kunna utnyttjas fullt ut till exempel för att effektivt skydda kritisk infrastruktur.

(14) Med tanke på den nationella säkerheten är det av betydelse att de högsta statsorganen, andra utövare av offentlig makt och de aktörer som ansvarar för grundläggande samhällsfunktioner kan sköta sina uppgifter utan yttre störningar. Hot mot den nationella säkerheten kan således också vara sådana yttre åtgärder som syftar till att störa eller lamslå det demokratiska samhället och dess institutioner eller som gör det möjligt att deras verksamhet störs eller lamslås. Till exempel kan informationspåverkan vid val utgöra ett hot mot den nationella säkerheten.

(15) Utskottet välkomnar att den nationella säkerheten har beaktats i den nya anvisningen för konsekvensbedömning vid lagberedning¹. I anvisningen (s. 82–83) konstateras bland annat att material som används vid bedömningen av konsekvenserna för den nationella säkerheten och försvaret i första hand tillhandahålls av säkerhetsmyndigheterna, såsom försvarsministeriet och inrikesministeriet samt i vissa fall av utrikesministeriet. Vidare påpekas det i anvisningen att information som berör och påverkar säkerheten vid sidan av säkerhetsklassificerad information kan vara offentlig, och därför krävs det specialkompetens för att identifiera konsekvenserna för säkerheten. Således är det enligt anvisningen viktigt att i så god tid som möjligt identifiera behovet av förvaltningsövergripande samarbete i projekt som kan ha konsekvenser för den nationella säkerheten. I sådana projekt kan också sekretariatet för säkerhetskommittén konsulteras. Med hänvisning till det som sägs ovan betonar utskottet vikten av en omfattande förvaltningsövergripande beredning i alla lagprojekt som kan bedömas ha konsekvenser för den nationella säkerheten.

(16) Utskottet har regelbundet i sina ställningstaganden (se till exempel FsUB 2/2022 rd — RP 63/2022 rd, styckena 14–27) betonat behovet av ett intensivt och smidigt samarbete mellan de centrala säkerhetsmyndigheterna (Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet och polisen). Det är ytterst viktigt att den gällande reglering som berör säkerhetsmyndigheter ses över och utvecklas på ett övergripande sätt och att de brister som upptäckts åtgärdas med det snaraste. Utskottet understryker dessutom att myndigheterna till fullo ska utöva de befogenheter som lagstiftningen ger.

(17) Eftersom det inte råder enighet kring definitionen av kritisk infrastruktur är det svårt att beakta den nationella säkerheten på ett heltäckande sätt i olika lagprojekt, framhåller utskottet. En-

¹ Anvisning för konsekvensbedömning vid lagberedning, statsrådets publikationer 2022:66 (på finska): https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164423/VN_2022_66.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

ligt uppgift har det redan under flera årtionden utförts arbete för att sammanställa och definiera objekt som ska skyddas. När det ömsesidiga beroendet i samhället ökar allt mer är det dock nödvändigt att i enlighet med modellen för övergripande säkerhet effektivisera samarbetet mellan myndigheter, näringslivet, organisationer och medborgare. Detta behov beaktas också i det pågående arbetet med att uppdatera Säkerhetsstrategin för samhället.

(18) Utöver det arbete som utförs nationellt anser utskottet att också EU:s CER-direktiv (Critical Entities Resilience) är ytterst viktigt, eftersom man i samband med genomförandet av direktivet på unionsnivå utför arbete för att definiera kritisk infrastruktur. Utskottet påpekar att det för det internationella samarbetet är viktigt med en så heltäckande gemensam europeisk syn som möjligt på definitionen av kritisk infrastruktur. Kritisk infrastruktur skyddas inte enbart med nationella åtgärder utan också genom internationellt samarbete.

Den nationella säkerheten som villkor för tillstånd

(19) I 5 § i tillståndslagen (lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv, 470/2019) finns bestämmelser om förutsättningar för beviljande av tillstånd. Tillstånd för förvärv av en fastighet kan enligt de gällande bestämmelserna beviljas, om förvärvet inte bedöms försvåra ordnandet av landets försvar, övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten eller säkerställandet av gränsbevakningen, gränssäkerheten eller försörjningsberedskapen. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att tillstånd för förvärv av en fastighet kan beviljas, om förvärvet utöver det som nämns ovan inte heller bedöms äventyra den nationella säkerheten.

(20) Utskottet framhåller på det sätt som anges i propositionsmotiven (s. 20) att avsikten med de föreslagna ändringarna inte är att överföra grundläggande uppgifter som gäller den nationella säkerheten till exempel från polisen till någon annan myndighet. I tillståndsprövningsprocessen för fastighetsförvärv enligt tillståndslagen ska försvarsministeriet grunda sitt beslut på ett utlåtande av myndigheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde om huruvida förvärvet äventyrar den nationella säkerheten. Likaså ska finansministeriet fatta beslut om utnyttjande av statens förköpsrätt på de grunder som ministeriet bland annat genom utlåtandeförfarandet får från inrikesministeriets förvaltningsområde. Ministerierna genomför alltså inte helt självständigt säkerställandet av den nationella säkerheten, utan tillstånds- och förköpsprocessen är en del av det övergripande säkerställandet av den nationella säkerheten, som polisen dock uttryckligen har ålagts att sköta. Den nationella säkerheten kan dock tryggas också indirekt exempelvis genom försvaret.

(21) I propositionen påpekas också (s. 13) att en fastighet kan vara riskfritt belägen i förhållande till de objekt som omfattas av det nuvarande tillämpningsområdet, men trots detta äventyra den nationella säkerheten. En fastighet kan användas till exempel för förberedelse till en terroristisk gärning eller för organiserad brottslighet, som också kan ha statlig anknytning.

(22) Enligt bestämmelsen i 5 § i tillståndslagen om förutsättningarna för beviljande av tillstånd är det således i nuläget inte möjligt att avslå en ansökan om tillstånd på grund av hot mot den nationella säkerheten. Man kan därmed bli tvungen att bevilja tillstånd för förvärv av en fastighet, även om det i bakgrunden finns misstankar om att fastigheten, av en förvärvare som kommer från en stat utanför EU/EES-området, kommer att användas på ett sätt som hotar Finlands nationella säkerhet.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

(23) I 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) anges att uppgifterna i penningtvättsregistret oberoende av sekretessbestämmelserna får användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism och för att skydda den nationella säkerheten. Riksdagens ekonomiutskott föreslog i sitt betänkande (EkUB 43/2018 rd – RP 167/2018, s. 9) i samband med förslaget till ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt att nationell säkerhet ska fogas till 4 §, där det föreskrivs om centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter, för att rätten att lämna ut uppgifter till skyddspolisen ska bli mer entydig än idag.

(24) Enligt uppgift har hotet om underrättelse och påverkan som berör kritisk infrastruktur i Finland ökat både i den fysiska omgivningen i och cybermiljön till följd av Rysslands aggressionskrig och Finlands Natomedlemsprocess. Man kan i vårt land se tecken som kan tolkas som förberedelse för framtida påverkan i en krissituation, men det finns också direkta tecken på försök till påverkan. Det kan exempelvis röra sig om fastighetsförvärv där det inte verkar finnas någon företagsekonomisk logik eller någon följdriktighet när det gäller fastighetens gängse bruksvärde. En markägare som agerar för en främmande stats räkning kan till exempel bygga konstruktioner på sin fastighet som den främmande staten kan utnyttja i en krissituation till exempel för att stänga av trafikleder eller inkvartera trupper som saknar beteckningar.

(25) Genom att nationell säkerhet tas in i lagen blir det möjligt att för att skydda den nationella säkerheten förvägra tillstånd för förvärv av en fastighet också i situationer där till exempel föremålet för förvärvet är ett markområde som är strategiskt betydelsefullt för land- eller sjötrafiken och köparen verkar agera för någon annans räkning, och förvärvets verkliga förmånstagare eller utövare av beslutanderätt inte med säkerhet kan identifieras.

(26) Därför anser utskottet att det är ytterst motiverat att bestämmelserna om förutsättningar för beviljande av tillstånd i 5 § i lagförslag 1 kompletteras med en nationell säkerhetsaspekt. Också utbytet av information mellan försvarsförvaltningen och inrikesförvaltningen skulle fungera smidigare, om den nationella säkerheten som ett intresse som ska skyddas beaktas självständigt vid sidan av säkerställandet av landets försvar, gränssäkerheten och försörjningsberedskapen. Vid utfrågningen av sakkunniga fördes det fram att det på grund av oklarheter i definitionen av nationell säkerhet i sista hand är domstolarna som i eventuella besvärssituationer avgör hur definitionen av nationell säkerhet slutligen ska tolkas.

Ansökan om tillstånd

(27) Tillståndsbeslutet grundar sig på prövning från fall till fall (4 § i lagförslag 1). Enligt en utredning som delgetts utskottet är det viktigt att vid tillståndsprövningen förstå inte bara objektets karaktär utan också sökandens motiv, roll och identitet: agerar köparen självständigt eller eventuellt för någon annans räkning? Till exempel i ett aktiebolag kan man avtala om utövande av faktisk inflytande till förmån för finansieringskällan eller någon annan aktör utan att arrangemanget är synligt.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

(28) Utskottet välkomnar de föreslagna nya bestämmelserna om att tillståndsmyndigheten ska ges rätt att av den som ansöker om tillstånd få uppgifter om finansieringen av köpet och finansieringens ursprung samt be sökanden lämna andra uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan om tillstånd och allmänt medverka till utredningen av ärendet vid hot om att tillstånd förvägras.

(29) Justitieministeriet ansåg i sitt utlåtande att det föreslagna 4 § 3 mom. inte behövs eftersom en myndighet enligt 31 § i förvaltningslagen ska se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Detta har av hävd också ansetts omfatta hörande av sådana myndigheter vars uppgifter kan påverkas av avgörandet i ärendet.

(30) Försvarsutskottet noterar att det föreslagna 3 mom. i och för sig är överlappande reglering med förvaltningslagen, som är en allmän lag, och momentet är delvis informativt. Bestämmelsen stärker dock försvarsministeriets föreslagna rätt att få information enligt 8 § och andra myndigheters möjlighet att dela information med försvarsministeriet. Den föreslagna bestämmelsen stärker också försvarsministeriets skyldighet att vid behov begära utlåtanden av andra myndigheter. Behovet av bestämmelsen kan enligt utskottet också motiveras med att de flesta tillståndssökande inte känner till förvaltningslagen. Därför är det viktigt att påpeka att försvarsministeriet på det sätt som lagarna förutsätter i fråga om tillståndsansökningar ser till att tillräcklig information inhämtas för att ett ärende ska kunna avgöras korrekt.

Rätt att få information

(31) I 8 § i tillståndslagen finns bestämmelser om försvarsministeriets rätt att få information. Av propositionsmotiven framgår det att trots att uppgifter om fastighetsköp i Finland är offentliga uppgifter, får myndigheterna bland annat med stöd av EU:s dataskyddsbestämmelser utbyta personuppgifter endast av synnerligen motiverade skäl, och i princip får uppgifterna endast användas för det ändamål för vilket de har samlats in. Centrala utmaningar när det gäller delningen av information är således utlämnandet av personuppgifter samt avgränsningen av användningen av uppgifterna. Utskottet instämmer i det som sägs i propositionsmotiven om att de i lag angivna grunderna för utlämnande av personuppgifter inte får äventyra tillsynen över sådana fastighetsköp som är problematiska med tanke på Finlands säkerhet.

(32) Enligt den gällande 8 § i tillståndslagen har försvarsministeriet oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av uppgifter enligt den lagen endast av Lantmäteriverket. Enligt propositionen har en mer omfattande rätt att få information visat sig vara en absolut förutsättning för att säkerställa att tillståndsprocessen fungerar. Det är viktigt att rätten att få information preciseras också i fråga om uppgifter av andra myndigheter som är väsentliga med tanke på tillståndsprocessen i enlighet med dessa uppgifters betydelse för tillståndsprövningen och uppnåendet av lagens syften. En utmaning är att informationen är utspridd i stället för att den centraliserat skulle stå till förfogande för den myndighet som utför tillståndsprövningen. I praktiken skulle uppgifter fås i enlighet med nuvarande praxis med hjälp av utlåtandeförfarandet genom en begäran om information.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

(33) Enligt den bestämmelse som föreslås i 8 § 1 mom. får den som lämnar ut uppgifter bedöma från vilka register uppgifter samlas in och i vilken form uppgifterna lämnas ut till den som begärt utlåtande. Den som lämnar ut uppgifter kan således själv bedöma vilka uppgifter som i den aktuella situationen ska anses nödvändiga för tillståndsprövningen i anslutning till fastighetsförvärvet. Försvarsministeriet ska alltså i princip inte ha direkt tillgång till myndigheternas egna register, utan ministeriet ska ha rätt att på begäran få uppgifter som är nödvändiga för tillståndsprövningen i form av ett utlåtande av myndigheterna. Försvarsministeriet får inte heller rätt att behandla sekretessbelagda eller annars begränsade uppgifter som lämnats ut av myndigheter, såsom polisen, i större utsträckning än vad exempelvis polisen skulle ha rätt att behandla dem när den utför ett liknande uppdrag.

(34) I bestämmelserna som gäller rätt att få information i den föreslagna 8 § i tillståndslagen och den föreslagna 13 § i lagen om statens förköpsrätt anges de myndigheter av vilka försvarsministeriet (och i fråga om förköp även inrikesministeriet och finansministeriet) trots sekretessbestämmelserna har rätt att få nödvändiga uppgifter. Skyddspolisen nämns dock inte i paragraferna. Enligt inkommen utredning ansågs det vid beredningen av propositionen att skyddspolisen redan inom ramen för den gällande lagstiftningen kan lämna ut behövliga uppgifter till försvarsministeriet. I samband med beredningen av propositionen konstaterades det också att det kan skada skyddspolisens anseende och de internationella samarbetspartnerns tillit till skyddspolisen om skyddspolisen tas in i paragrafen. Utskottet påpekar att skyddspolisen är en central aktör när det gäller att trygga den nationella säkerheten. Utskottet framhåller behovet av ett tätt samarbete mellan försvarsministeriet och skyddspolisen, inte bara i syfte att nå målen i den aktuella regeringspropositionen utan också mer allmänt, eftersom den inre och den yttre säkerheten är allt närmare kopplade till varandra.

(35) Centralkriminalpolisen framförde under beredningen av propositionen att eftersom uppgifterna i penningtvätsregistret är sekretessbelagda och den registrerade inte har rätt till insyn i dem, är det nödvändigt att begränsa partsoffentligheten i fråga om de uppgifter som centralkriminalpolisen lämnar till försvarsministeriet. Saken har förtydligats i detaljmotiveringen till lagförslaget 8 § (s. 34) där det nämns att partsoffentligheten ifråga om uppgifter som centralkriminalpolisen har lämnat ut ur penningtvätsregistret kan begränsas med stöd av 11 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Enligt motiveringen är utgångspunkten att försvarsministeriet inte själv till tredje parter kan lämna ut sekretessbelagda uppgifter som ministeriet har fått av andra myndigheter, utan beslut om utlämnande av sådana uppgifter fattas av den myndighet som lämnat dem.

(36) Med avseende på det som nämns ovan anser utskottet att de föreslagna ändringarna i 8 § i lagförslag 1, enligt vilka försvarsministeriets rätt att få uppgifter utvidgas till att utöver Lantmäteriverket också gälla andra centrala myndighetsaktörer, är absolut nödvändiga och motiverade. Utskottet betonar i fråga om utlåtandeförfarandet att försvarsministeriet bör få all behövlig information som stöd för prövningen av tillståndsbeslut i fastighetsförvärv så att försvarsministeriet kan utföra en helhetsbedömning utifrån all väsentlig information. Trots att myndigheterna får bedöma informationens väsentlighet får det inte uppstå en situation där försvarsministeriet, som ansvarar för tillsynen över fastighetsinnehav, tolkar lagen så att all information som i verkligheten behövs med tanke på helheten inte lämnas ut. Helhetsbedömningen ska alltid grunda sig på de samlade uppgifter som man har fått.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Gränser för förköpszon

(37) Det geografiska tillämpningsområdet för förköpsrätten är i nuläget 500–1 000 meter, beroende på Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets objekt. Enligt uppgift är det vid tillämpningen av lagen dock i praktiken inte alltid entydigt att fastställa under vilken punkt i 2 § 1 mom. i statens förköpslag varje objekt ska placeras. Därför är det nödvändigt att förenhetliga det geografiska tillämpningsområdet så att tolkningen ska vara så enkel och förutsägbar som möjligt för såväl myndigheterna som parterna i fastighetsköpet.

(38) Enligt utredning till utskottet är det motiverat att, såsom det föreslås i 2 § i lagförslag 2 (lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden 469/2019), precisera gränsen så att tillämpningsområdet i fortsättningen är 1 000 meter. Ändringen gör tolkningen av lagen tydligare och mer förutsägbar både för den som tillämpar lagen och för parterna i fastighetsköpet. Utskottet påpekar att ett tillämpningsområde som skulle vara avsevärt större än 1 000 meter skulle försvåra fastighetsköp i Finland.

(39) Enligt inkommen utredning har prövningen av huruvida förköpsrätten ska utnyttjas haft mycket liten inverkan på omsättningen av fastigheter, och den föreslagna ändringen anses inte ha några betydande följder för omsättningen av fastigheter. Ett bredare tillämpningsområde än det som föreslås skulle också påverka statsfinanserna på ett sätt som det inte nu har varit möjligt att utreda. Enligt propositionen kommer finansministeriets behov av finansiering för finansiering av förköpsfall att vara något större än för närvarande, men utvidgningen av zonerna till 1 000 meter bedöms inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser.

Statens och kommunens förköpsrätt

(40) Staten har förköpsrätt vid fastighetsköp, om förvärvet av fastigheten behövs för ordnande av landets försvar eller gränsbevakningen, för säkerställande av gränssäkerheten eller för övervakning och tryggnad av den territoriella integriteten. Kommunerna har förköpsrätt enligt förköpslagen (608/1977). En kommun kan utnyttja sin förköpsrätt för samhällsbyggande samt för rekreations- och skyddsändamål. Om köparen är staten har kommunen dock inte förköpsrätt. Staten kan inte heller utnyttja sin förköpsrätt om köparen är en kommun.

(41) Det anges emellertid inte i någotdera lagen om det är kommunens eller statens förköpsrätt som ska ha företräde. Det är alltså möjligt att en kommun och staten är intresserade av samma fastighet och att grunderna för att utnyttja förköpsrätten uppfylls för dem båda. I propositionsmotiven konstateras det i fråga om 1 § i lagförslag 2 (statens förköpsrätt) att statens förköpsrätt ska ges företräde i förhållande till kommunens förköpsrätt, eftersom syftet med statens förköpsrätt är att skydda hela landets intressen, det vill säga landets försvar, gränsbevakningen och gränssäkerheten samt övervakningen och tryggnaden av den territoriella integriteten samt den nationella säkerheten. Utskottet anser att denna infallsvinkel är motiverad. Förtydligandet av vilken förköpsrätt som ska ha företräde klargör också myndigheternas utrednings- och prövningsprocess.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Sammanfattning

(42) Sammantaget anser utskottet att propositionen är mycket nödvändig och att den avhjälpser bristerna i de gällande bestämmelserna och förtydligar lagarnas tillämpningsområde. Genom att den nationella säkerheten tas in i lagarnas tillämpningsområde förbättras samarbetet mellan myndigheterna till exempel genom att det blir lättare att utbyta information. Utskottet påpekar att fogandet av den nationella säkerheten till tillämpningsområdet dock inte har en direkt inverkan på fastställandet av förköpszonerna, utan de bestäms även i fortsättningen utifrån Försvarens maktens och Gränsbevakningsväsendets objekt.

(43) När det gäller den fortsatta lagberedningen vid försvarsministeriet kommer eventuella nya projekt eller preciseringar i den gällande lagstiftningen att genomföras under nästa valperiod. Utskottet ser det som viktigt att man i den fortsatta beredningen som försvarsministeriet inlett utreder alla möjligheter att bättre än i nuläget skydda den kritiska infrastrukturen och den nationella säkerheten.

(44) I den fortsatta utredningen bör man granska frågor som gäller markarrende och företagsomstruktureringar och som inte berörs av samma slags utlänningsövervakning som i fastighetsaffärer. Utskottet påpekar att det är möjligt att genom komplicerade företagsomstruktureringar göra den verkliga ägaren osynlig. Utskottet framhåller att det är uppenbart att också köp och innehav av bostadsaktier kan utgöra ett hot mot den nationella säkerheten.

(45) I en utredning som försvarsministeriet lämnade till utskottet i december 2021 konstateras att det med tanke på grundlagen är ytterst svårt att skärpa lagstiftningen i fråga om dubbelmedborgare. Enligt lagen är det möjligt att ha dubbelt medborgarskap i Finland, och det finns ingen juridisk skyldighet att informera myndigheterna om andra medborgarskap. Det enda sättet att ingripa i köp som utförs av dubbelmedborgare är således att göra alla fastighetsförvärv med utländska parter tillståndspliktiga. Enligt en utredning till utskottet är det med myndigheternas nuvarande resurser inte möjligt att alla förvärv med utländska parter blir tillståndspliktiga. Dessutom kommer en utvidgning av skyldigheten att ansöka om tillstånd på det sätt som beskrivs ovan att leda till att den allmänna omsättningen av fastigheter blir avsevärt långsammare.

(46) Slutligen påpekar utskottet att det inte med någon reglering är möjligt att uppnå en situation där myndigheterna alltid har uppgifter om användningsändamålet för alla fastigheter eller om de faktiska ägandeförhållandena. Till exempel kan fastighetsförvärv som gjorts med hjälp av bulvarer inte fullständigt verifieras, och en privatperson med enbart finskt medborgarskap kan också användas som formell mellanhand i affärerna. Dessutom utgör innehav av fast egendom endast en del av påverkansförsöken för att äventyra Finlands nationella säkerhet. Grundlagen måste givetvis beaktas när regleringen utvidgas, eftersom undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna endast kan göras på det sätt som exakt bestäms i grundlagen. Utskottet anser dock att det som sägs ovan inte undanröjer behovet av att vidare utreda alla lagstiftningsåtgärder som kan förbättra situationen ytterligare.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv

1§. Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning. I den sista mening-
en i den föreslagna 2 punkten finns sex överflödiga ord. Utskottet föreslår att dessa stryks.

5§. Förutsättningar för beviljande av tillstånd. Riksdagens justitieombudsman påpekar i sitt
yttrande att förhållandet mellan 5 § 1 och 2 mom. förblir något oklart. Avsikten med bestämmel-
sen är antagligen att grunderna för avslag enligt 2 mom. bedöms i förhållande till grunderna för
beviljande av tillstånd enligt 1 mom. Ansökan kan med andra ord inte avslås enbart utifrån en så-
dan grund som avses i 2 mom., om den inte har något samband med grunderna för beviljande av
tillstånd i 1 mom. Enligt riksdagens justitieombudsman framgår detta dock inte av paragraftex-
ten. Grunderna för avslag enligt 5 § 2 mom. bör kopplas till grunderna för beviljande av tillstånd
enligt 1 mom.

Utskottet föreslår att ordalydelsen i 5 § 1 mom. ändras så att den motsvarar grunderna för att av-
slå ansökan om tillstånd enligt 2 mom. Tillstånd beviljas de facto inte, om något av de intressen
som anges i momentet äventyras.

Utskottet föreslår att det i 5 § 2 mom. anges att ansökan kan avslås också om förvärvet av fastig-
heten kan äventyra de intressen som avses i 1 mom. och det är uppenbart att den fastighet som är
föremål för förvärvet inte lämpar sig för det användningsändamål som angetts i ansökan eller om
förvärvaren är en person som med stöd av 149 § i utlänningslagen (301/2004) har fått ett laga-
kraftvunnet utvisningsbeslut och som vistas olagligt i landet. Med den nya ordalydelsen kopplas
bestämmelserna om avslag på tillståndsansökan i 2 mom. till skyddet av de intressen som avses i
1 mom.

Dessutom föreslår utskottet att 2 mom. 3 punkten blir ett eget moment, eftersom denna punkt utan
förtydligande anknyter till de grunder för beviljande av tillstånd som anges i 1 mom. och som inte
kan bedömas utan utredning.

8§. Rätt att få information. Justitieministeriet fäste i sitt yttrande uppmärksamhet vid att det i
det föreslagna 8 § 2 mom. inte nämns att försvarsministeriet trots sekretessbestämmelserna och
andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter får lämna ut sådana uppgifter till de myn-
digheter som avses i 1 mom. och till dem som lämnar utlåtande enligt 4 § 3 mom. som är nödvän-
diga för skötseln av deras uppgifter. Momentet bör kompletteras med ett explicit omnämnande av
att uppgifter trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller erhållande av
uppgifter får lämnas ut på motsvarande sätt som i det föreslagna 8 § 1 mom. Utskottet föreslår ett
tillägg om detta i 2 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottets förslag till beslut:

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 i proposition RP 222/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 222/2022 rd med ändringar. (**Utskottets ändringsförslag**)

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 121/2022 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv (470/2019) 1 § 1 mom., 2 § 2 mom., 4 § 2 mom., 5 §, 6 § 1 mom., 7 § 1 mom. samt 8 och 9 § och
fogas till 2 § nya 3 och 4 mom. och till 4 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på förvärv av en fastighet inom finska statens territorium, om förvärvaren är

1) en sammanslutning som har sin hemort i en stat som inte är medlemsstat i Europeiska unionen eller hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en medborgare i en stat som inte är medlemsstat i Europeiska unionen eller hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller en person som saknar medborgarskap, vars medborgarskap är okänt eller vars medborgarskap inte har verifierats på ett tillförlitligt sätt,

2) en sammanslutning som har sin hemort i en medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, men i vilken en i 1 punkten avsedd fysisk person eller sammanslutning innehar minst en tiondel av det röstetal som samtliga aktier i ett aktiebolag medför eller som utövar motsvarande faktiskt inflytande ~~i en annan sammanslutning eller rörelse~~ eller därmed motsvarande inflytande i en annan sammanslutning eller rörelse.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

2 §

Tillståndspliktigt fastighetsförvärv

Tillstånd behövs inte, om

1) den som överlåter fastigheten är förvärvarens make, maka eller sambo eller partner i ett registrerat partnerskap,

2) den som överlåter fastigheten är en person som förvärvaren enligt bestämmelserna i 2 kap. i ärvdabalken (40/1965) kan arva, eller

3) makarna, samborna eller partnerna i ett registrerat partnerskap tillsammans förvärvat en fastighet och den ena av dem inte behöver tillstånd enligt denna lag och hans eller hennes andel av den fastighet som förvärvas är minst en tiondel.

Tillstånd behövs inte heller om överlåtaren är förvärvarens tidigare make, maka eller sambo eller partner i ett registrerat partnerskap, förvärvaren sedan tidigare äger en andel av den fastighet som är föremål för överlåtelsen och överlåtelsen sker senast två månader efter upplösningen av äktenskapet, samboförhållandet eller det registrerade partnerskapet.

Med *sambor* avses i denna lag personer som inte är gifta med varandra, men som stadigvarande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §

Ansökan om tillstånd

Av tillståndsansökan ska framgå uppgifter om fastighetsöverlåtelsens parter, fastigheten och det avsedda användningsändamålet för den. Försvarsministeriet kan be sökanden lägga fram utredning om finansieringen av fastighetsförvärvet och finansieringens ursprung samt be sökanden lämna andra uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan om tillstånd. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Försvarsministeriet ska begära ett utlåtande om ansökan av den myndighet inom vars ansvarsområde skötseln av uppgifter kan påverkas av fastighetsförvärvet, om det inte är uppenbart onödigt att begära utlåtande. Försvarsministeriet kan också inhämta andra behövliga utlåtanden och redogörelser i ärendet.

5 §

Förutsättningar för beviljande av tillstånd

~~Tillstånd för förvärv av en fastighet kan beviljas, om förvärvet inte bedöms~~ Tillstånd för förvärv av en fastighet beviljas inte, om förvärvet kan bedömas hota den nationella säkerheten eller försvåra ordnandet av landets försvar, övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten eller säkerställandet av gränsbevakningen, gränssäkerheten eller försörjningsberedskapen.

Ansökan kan också avslås, om förvärvet av fastigheten kan äventyra de intressen som avses i 1 mom. och

Betänkande FsUB 6/2022 rd

1) det är uppenbart att den fastighet som är föremål för förvärvet inte lämpar sig för det användningsändamål som angetts i ansökan, **eller**

2) förvärvaren är en person som med stöd av 149 § i utlänningslagen (301/2004) har fått ett lagkraftvunnet utvisningsbeslut och som vistas olagligt i landet, ~~eller~~

~~3) förvärvaren trots påminnelse från försvarsministeriet upprepade gånger försummar sin skyldighet att lämna behövlig utredning eller uppsåtligen lämnar oriktiga väsentliga uppgifter om ärendet.~~

Ansökan kan dessutom avslås, om förvärvaren trots påminnelse från försvarsministeriet upprepade gånger försummar sin skyldighet att lämna behövlig utredning eller uppsåtligen lämnar oriktiga väsentliga uppgifter om ärendet.

6 §

Vidareöverlåtelse av fastighet

Om tillstånd för förvärv av en fastighet inte beviljas, ska förvärvaren överlåta fastigheten inom sex månader från det att beslutet om förvägrande av tillstånd vunnit laga kraft. Om tillstånd inte har sökts inom den tid som försvarsministeriet satt ut med stöd av 4 § 1 mom., räknas tidsfristen på sex månader för överlåtelsen av fastigheten från det att ansökan om tillstånd för förvärv av fastigheten borde ha lämnats till försvarsministeriet.

7 §

Ersättning för kostnader

Om tillstånd för förvärv av en fastighet inte beviljas, ska staten ersätta förvärvaren för de skäliga finansieringskostnader och andra behövliga kostnader som uppkommit på grund av förvärvet samt för de behövliga kostnaderna för besittning, skötsel och underhåll av fastigheten. På ersättningarna ska betalas ränta som avses i 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) räknat från betalningsdagen för förvärvarens respektive prestation.

8 §

Rätt att få information

Försvarsministeriet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för utredande av tillståndsplikten för förvärv av en fastighet och utredande av förutsättningarna för beviljande av tillstånd, samt för skötseln av andra uppgifter som anges i denna lag, avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter av Lantmäteriverket, Migrationsverket, centralkriminalpolisen ur det penningtvätsregister som avses i 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017), Patent- och registerstyrelsen, Försörjningsberedskapscentralen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten och Skatteförvaltningen samt dessutom av kommunen de uppgifter om planer som gäller fastigheten och andra planer som gäller markanvändningen.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Försvarsministeriet får trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter till de myndigheter som avses i 1 mom. och till dem som lämnar utlåtande enligt 4 § 3 mom. avgiftsfritt lämna ut sådana uppgifter om tillståndsansökningar och beslut som gäller förvärv av fastigheter som är nödvändiga för skötseln av deras lagstadgade uppgifter.

9 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden som är anhängiga vid försvarsministeriet när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden (469/2019) 1 § 1 mom., 2 § 1 mom., 4 § 1 mom., 5 § 3 mom. samt 13 och 14 § och
fogas till 5 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Statens förköpsrätt

Staten har förköpsrätt vid fastighetsköp, oberoende av vad som i 1 § i förköpslagen (608/1977) föreskrivs om kommunens förköpsrätt, om förvärvet av fastigheten behövs för att säkerställa försvaret, gränsbevakningen eller gränssäkerheten, för att övervaka och trygga den territoriella integriteten eller för att säkerställa den nationella säkerheten.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

2 §

Geografiskt tillämpningsområde för förköpsrätt

Staten har förköpsrätt till fastigheter som helt eller delvis är belägna

1) i områden som i en landskapsplan, en generalplan eller en detaljplan anvisats för Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets behov eller på högst 1 000 meters avstånd från ett sådant område,

2) på högst 1 000 meters avstånd från sådana signalstationer, radarstationer, flygplatser eller hamnar eller motsvarande mindre objekt som betjänar Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets sjötrafik eller luftfart under normala förhållanden, vid störningar under normala förhållanden eller i undantagsförhållanden,

3) på högst 1 000 meters avstånd från andra fastigheter som används av Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet än de som avses i 1 och 2 punkten och där det krävs ett skyddsområde för trygghet av den verksamhet som bedrivs.

4 §

Förhandsbesked om utnyttjande av förköpsrätt

Fastighetsägaren kan före överlåtelsen av en fastighet be om förhandsbesked av försvarsministeriet om huruvida staten ämnar utnyttja sin förköpsrätt. I ansökan ska uppgifter ges om överlåtelseobjektet, överlåtelsevillkoren och köparen samt övriga uppgifter som behövs för bedömning av huruvida förköpsrätten ska utnyttjas. Om det i ansökan nämnda planerade överlåtelseobjektet har samband med skötseln av uppgifter inom inrikesministeriets förvaltningsområde, ska försvarsministeriet begära utlåtande om ansökan av inrikesministeriet.

5 §

Beslut om utnyttjande av förköpsrätt

Beslutet om utnyttjande av förköpsrätt ska fattas och det ska delges Lantmäteriverket inom fyra månader från det att överlåtelsen har bestyrkts eller köpet har slutits i det elektroniska handelssystem som avses i 9 a kap. i jordabalken (540/1995).

Försvarsministeriet och inrikesministeriet ska innan förslag om utnyttjande av förköpsrätten framställs begära ett utlåtande om behovet att utnyttja förköpsrätten av den myndighet inom vars ansvarsområde skötseln av uppgifter kan påverkas av fastighetsköpet, om det inte är uppenbart onödigt att begära utlåtande. Försvarsministeriet och inrikesministeriet kan också inhämta andra behövliga utlåtanden och redogörelser i ärendet.

Betänkande FsUB 6/2022 rd

13 §

Rätt att få information

Försvarsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för utredande av förköpsrätten och behovet av att utnyttja den och för utredande av begränsningarna i fråga om förköpsrätten, samt för skötseln av andra uppgifter som anges i denna lag, avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter av Lantmäteriverket, Migrationsverket, centralkriminalpolisen ur det penningtvättsregister som avses i 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017), Patent- och registerstyrelsen, Försörjningsberedskapscentralen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten och Skatteförvaltningen samt dessutom av kommunen de uppgifter om planer som gäller fastigheten och andra planer som gäller markanvändningen.

14 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På fastighetsköp som har genomförts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag

om ändring av 1 § i förköpslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förköpslagen (608/1977) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 654/1990, som följer:

1 §

Kommunen har förköpsrätt vid köp som gäller fastigheter i kommunen. Bestämmelser om statens förköpsrätt finns i lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden (469/2019).

Betänkande FsUB 6/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 2.12.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Antti Häkkänen saml
vice ordförande Jari Ronkainen saf
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Timo Heinonen saml
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Joonas Könttä cent
medlem Juha Mäenpää saf
medlem Veijo Niemi saf
ersättare Heidi Viljanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.